

Ecnebi memleketlerde bulunan memurin ve müstahdemin muhassasatlarının tesviye usulü hakkında 1/170 numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı 6/4094

21 - XI - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ecnebi memleketlerde bulunan memurin ve müstahdeminin muhassasatlarının tesviyeleri usulü hakkında Maliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 15/11/1931 tarihli içtimasında tadilen Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

İngiliz evrakı naktiyesinin altın esasına müstenit ve müstakar olduğu esnada elçi ve konsolosluklarımız memurin ve müstahdeminin maaş, temsil tahsisatları ile ücretlerinin İngiliz lirası olarak tediyesi esası vaz ve ona göre bütçeye tahsisat konulmuş idi.

Ahiren İngiltere hükümetince neşrolunan bir kanun ile altın esasını vazeden kanun hükümsüz bırakıldığından İngiliz lirası birden bire sukut ederek 800 kuruşa düşmüş ve nerede tutunacağı tesbit eylemek imkânsız bulunmuştur. Ma'lûmu devletleri olduğu üzere 1931 senesi bütçesi ihzar olunurken tasarruf mülâhazasıyla memurin temsil tahsisatlarıyla müstahdemin ücretlerinden mühim miktarda tenzilât yapılmış ve memur maaşlarından vasatî %7,5 nisbetinde kazanç vergisi tevkif edilmeğe başlandığı bir sırada İngiliz lirasının %23 nisbetindeki sukutu memurlarımızı heriçte yaşayamıyacak bir hale getirmiştir.

Yine tasarruf mülâhazasıyla hariç kadrosundan bir kısım merkez kadrosuna alınmış ve hariç kadrosuna dahil memurlardan bir kısım da muvakkaten merkeze celbolunarak maaşları merkez kadrosunda bulunan memurlar gibi tediye edilmekte bulunmuş ve bu itibarla hariç kadrosuna dahil memurlarımız 1930 senesi bütçesile aldıkları tahsisatlarından takriben %40'ından fazlasını kaybetmiş bulunmaktadırlar.

Memleketin temsile en ziyade muhtaç bulunduğu sırada yaşayamıyacak bir hale gelen memur ve müstahdemlerin vaziyetini korumak için bütçeye 1930 hesabına konulan tahsisatı şu veya bu para ile takyit eylemeksizin aynen veya mukabilini memurların bulunduğu yerde mahallî ve diğer herhangi bir para ile tesviye hususunda serbest bırakmağa ve bunun İngiliz lirasının sukuta başladığı tarihten sonra tediye edilmiş veya edilecek olan maaş, temsil tahsisatı ve ücurata teşmiline zaruret hasıl olduğundan merbut kanun lâyihası irsal kılınmıştır.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № 8
Esas № 1/170

26-XI-1931

Yüksek Reisliğe

Ecnebi memleketlerde bulunan memurin ve müstahdeminin muhassasatlarının tesviyeleri usulü hakkında Maliye vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 6/4094 numara ve 21 - XI - 1931 tarihli tezkeresiyle Büyük Meclise tevdi buyrulan kanun lâiyhası havalesi mucibince Encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

İşbu kanun lâiyhası maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki 1452 ve 1489 numaralı kanunlara müzeyyel 1843 numaralı kanuna merbut cetvel ile 1931 senesi bütçesine merbut (D) cetvelinin tadiline müteallik olması ve Bütçe Encümeninin tetkikine ait mevattan bulunması itibarile mezkûr Encümene havale buyrulması zımında Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Reis Çorum	M. M. Bayazıt İhsan	Kâ. İsparta Kemal	Âza Refik	Âza Şemsettin	Âza Adnan
---------------	---------------------------	-------------------------	--------------	------------------	--------------

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. № 20
Esas № 1/170

15-XII-1931

Yüksek Reisliğe

Ecnebi memleketlerde bulunan memur ve müstahdemler muhassasatının tesviye usulü hakkında olup Maliye Encümeninin mazbatasile birlikte encümenimize tevdi kılınan kanun lâiyhası Hariciye ve Maliye vekâletlerinden gönderilen memurlar hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

1929 senesi eylülü iptidasına kadar muhtelif usullerde tediye edilmiş olan Hariciye vekâletinin ecnebi memleketlerdeki memur maaş ve muhassasatları 1498 numaralı kanunun mevkii tatbika vazından sonra İngiliz lirası olarak tediye edilmeğe başlanmış ve bu usul 1843 numaralı kanunun muhtelif maddelerile Hariciye vekâletinin ücretli memur ve müstahdemlerle Millî Müdafaa, İktisat ve Maarif vekâletlerinin ecnebi memleketlerde bulunan memurlarına da teşmil edilmiştir.

Son zamanlara kadar kıymetini ve istikrarını muhafaza eden İngiliz lirasının, Hükûmetin esbabı mucibe lâiyhasında izah olunan sebep dolayısıyla, istikrarını kaybetmesi neticesi olarak ecnebi memleketlerde ifayı vazife eden memur ve müstahdemlerimizin vaziyeti müşkül bir hale gelmiş ve bu sebeple ecnebi memleketlerde ifayı vazife eden bu zevatın istihkaklarını tediyede bu paramın esas tutulmasından feragat edilmesi zarureti encümenimizce de anlaşılmış bulundundan kanun lâiyhası esas itibarile ekseriyetle kabul edilmiştir.

Lâiyhanın birinci, ikinci ve üçüncü maddeleri birleştirilerek yeniden yazılmıştır. Dördüncü maddesi ile kanun hükmünün 1-XI-1931 tarihine kadar makable teşmili teklif edilmektedir. Encümenimiz bu memur ve müstahdemlerin mağduriyetine meydan vermemek için teklifi esas itibarile muvafık bulmuş ancak kanunun makabline teşmilinden ise lâiyhaya muvakkat bir madde ilâvesi suretile maksadı temin etmeği daha muvafık bulmuştur.

Lâyihamın beşinci maddesi üçüncü madde olarak kabul edilmiş ve yeniden hazırlanan kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz olunmuştur.

Reis vekili	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
İstanbul	Tokat	Elâziz	Kütahya	Erzurum	Sivas	Yozgat
<i>Ali Rana</i>	<i>Süreyya</i>	<i>H. Tahsin</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Aziz</i>	<i>M. Remzi</i>	<i>S. Sirri</i>

1341 senesi bütçe kanununun kırk altıncı maddesine göre Ecnebi memleketlerde vazife gören memur ve müstahdemlerin maaş ve ücretleri (harpten evvelki fii resmî üzerinden) yani altın olarak balığları ingiliz lirası üzerinden tesviye olunuyordu. Teadül kanunu ile bu kayıt kaldırılmış ve doğrudan doğruya bir Türk lirasına mukabil bir ingiliz lirası verilmek suretile tediye edilmeğe başlanılmıştı. Fakat o tarihte dahi ingiliz lirası on Türk lirasından dun bulunuyordu.

Bidayette bir türk lirası mukabilinde bir altın alan ve ondan sonra da bir türk lirası mukabilinde on lirdan dun olan bir ingiliz lirası alan bu memurlara ingiliz lirasının sukut tarihine kadar vasıl olduğu en yüksek kıymet (yani bir türk lirasına mukabil 1 030 kuruş) üzerinden hesap edilmek suretile maaş verilmesi bir çok memleketlerde maaşların indirildiği ve maişet şeraitinin ucuzlamağa doğru seyrettiği bir zamanda bütçemizde istihdaf eylediğimiz tasarruf gayelerile kabili telif değildir.

Bir türk lirasına mukabil on türk lirası yani bire dokuz ilâvesile maaş verilmesinin hem hedeflere daha muvafık olacağına ve hem de bu memurların mağduriyetini istilzam etmiyeceğine kaniiz.

M. Muharriri
Konya
K. Zaim

Âza
Kayseri
A. Hilmi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1498 numaralı kanun ile zeyline müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — Memaliki ecnebiyede istihdam olunan memur ve müstahdemlerin 22-7-931 tarih ve 1843 numaralı kanuna merbut cetvelde ve 1931 senesi bütçesine merbut (D) cetvelinde yazılı memuriyetleri hizalarında gösterilen maaş, temsil tahsisatları ile ücretlerine 9,3 misil ilâve edilerek türk parası veya mahallî borsa rayicine göre mukabilleri buldukları memleket parasile tesviye olunur.

MADDE 2 — Ataşemiliter ve naval ve acriyenlerle muavin ve mülhakları ve ticaret

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ecnebi memleketlerde hizmet etmekte olan memur ve müstahdemlerin maaş, ücret ve tahsisatlarının sureti tediyesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ecnebi memleketlerde hizmet etmekte olup maaş, ücret ve tahsisatları 22 temmuz 1931 tarih ve 1843 numaralı kanun hükümlerine göre ingiliz lirası üzerinden tediye olunan memur ve müstahdemlerin istihkakları balığlarına 9,3 misli ilâve edilmek suretile türk lirası olarak ve yahut bu balıklar üç ayda bir tesbit olunacak İstanbul borsa rayicine göre, memur ve müstahdemlerin buldukları memleketler parasına tahvil edilerek, tasviye olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

müessilleri de birinci madde ahkâmına tabidir.

MADDE 3 — Bu kanuna mugayir hükümler mülgadır.

MADDE 4 — Bu kanun 1 - 10 - 1931 tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

15-11-931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	M. V.
	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalık</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>M. Şeref</i>
		S. İ. M. V.
		<i>Dr.Refik</i>

Muvakkat madde — Birinci maddede yazılı memur ve müstahdemlerin teşrinievvel, teşrinisani ve kânunuevvel 1931 aylarına ait istihkakları olarak türk parası üzerinden tediye edilmiş olan miktarlarla bu kanun mucibince ve yine türk parası üzerinden hesap olunacak miktarlar arasındaki farklar müstahiklerine ayrıca tediye olunur.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.